

LOIOLAKO INIGOREN LORATXOAK.

IÑIGO PARIS'EN 1528-1535

Iñigo'k berak esango deusku zelan joan zan Salamanka'tik Paris'era eta an zer egin eban.

"Eta onela, liburuak astoan artuta, bakarrik Salamanka'tik Paris'era abiatu nintzan, eta bertara ostsailaren 3'an eldu nintzan.

Espainiar batzuekin batera etxe batean jarri nintzan biziten, eta umanidadeak ikasteko Montaigu ikatetxera joaten nintzan.

Bartzelona'ko diru txartel bategatik, Paris'era eldu nintzanean, ango merkatari batek bost eskutu-diru emon eustazan, eta oneik ostatu aretako espainiar bateri gordeteko emon neutsezan, eta onek denbora gitxian dana gastatu eban, eta ez eukan niri nondik ordaindu.

Onela, bada, garizuma igarotakoan, ez neukan dirurik, eta eskean asi bear izan neban, baita bizi nintzen etxea itxi bear izan neban.

Eta Saint Jacques ospitalean artu ninduen, "Inozenteak" izeneko eleizatik arantzago. Ikasteko eragozpen andia neukan, Montaigu ikatetxetik urrun egoalako —ordu erdi edo—, eta ango atea zabalik aurkitzeko, "avemariak" jo aurretik etorri bear nintzan, eta eguna argituta urten; eta onela neguan ezin nintzan goizeko lenengo eskolan eta arratsaldeko azkenengoan bertan egon.

Jateko irabazteko limosna eskatu bearra be beste eragozpen zan.

IÑIGO ESKALE

Ba ziren iru bost bat urte urdailleko minak ez ninduela artzen, eta ala, penitentzia eta barau andiagoak egitera jo neban. Baina eskean aldi bat igaro ondoren ikasten gitxi aurreratzen nebala ikusi ondoren, zer egingo neban pentsatzen asi nintzan.

Eta ba zirala ikasle batzuk, ikatetxeetan maisuak serbitzen ebezenak, eta gero ikasteko astia ateraten eban jakin nebanean, nik be nagusi bat billatzea erabagi neban.

Eta erabagi onetan, nire barruan pentsatzen nebanean, poza artzen neban, maisua Kristo izango zala irudituz, eta ikasle bateri S. Pedro ipiñiko neutsan izen,

eta besteari S. Joan, eta alantxe apostolu bakoxtari; eta maisuak agintzen deustanean Kristok agintzen deustala pentsatuko dot, eta beste batek agintzen deustanean Pedrok agintzen deustala...

Asko alegindu nintzan nagusi billa, baina ezin izan neban aurkitu. Eta azkenean, beste urtenbiderik ezin aurkituz, fraile batek esan eustan obe izango nebala urtero Flandes aldera joatea, eta an bi illabete edo gitxiago galdu eskean, gero urte osoan ikasi al izateko.

Eta Jaungoikoari otoiitz egin ondoren bide au ona zala iruditu jatan, eta Flandes'tik urtero negua igarotzeko beste ekarten neban.

Eta bein Ingalaterra'raño be joan nintzan, eta beste urteetan baino limosna geiago ekarri neban".

IÑIGOREN PARIS'KO LENENGO LAGUNAK, ETA NEKEAK

Flandes'tik lenengo aldiz etorrita, len oitura neban baiño gartsuago Gogo Jardunak ematen asi nintzan: Toledo'ko Peralta'ri, Sorbona'ko ikastetxean bizi zan Kastro batxillerrari, eta Santa Barbaran egoan Elduaien'go Amador izena eukan euskaldun bateri.

Oneik aldaketa andiak egin ebezan, eta bertan eukan guztia beartsuai emon eutseen, baita liburuak be, eta Paris'en limosna eskatzen asi ziran, eta Saint Jacques ospitalean biziten jarri ziran...

Aldaketa onek unibertsitatean zalaparta andia egin eban, eta bereala ango espainiarrak maisu bi onein aurka burrukan asi ziran, ostera be lengo lekura etorri zeitezela biziten eskatuz, baina ori ezin lortuz, egun batean armadun talde bat joan zan, eta ospitaletik atera ebezan...

Paris'en surru-murru andiak jaso ziran nire aurka, espainiarren artean batez be, eta gure nagusi eta irakasle Goubekiak, nik Amador Elduaien'goa zoratu egin nebala pentsatuz, zera erabagi eban: ni urrengoan Santa Barbara ikastetxera joaten nintzanean "salle" izeneko zigorraldia niri emotea, ikasleak zorutzen nenbillelako".

SANTUAK

("Salle" zigorraldia zera zan: gaiztakeria andiren bat egiten eban ikasleari, maisu eta ikasle guztien aurrean, zartailluz edo azotez astiñaldi ederra emotea).

LAGUN BAT EZ AIN ONA

Asieran nigaz egon zan espainiar a, diruak ondatu eustazana, niri ordaindu barik Espainiara joan zan, eta Rouan'go kaian ontzi baten begira egola, geisotu egin zan, eta ori jakin nebanean bera ikustera eta laguntzera joateko gogoa etorri jatan, Jaungoikoaren zerbitzutarako irabazi neinkela pentsatuz. Eta ori Jaungoikoagandik lortu al izateko, Paris'tik Rouan'era dagozan 28 lekua -150 kilometro— oinez, ortotzik, eta ezertzo be jan eta edan barik ibilteko gogoa etorten jatan; baina gauza oneri buruz otoitz egiten nebanean, asko bildurtuten nintzan.

Azkenean Domingo Santuaren eleizara joan nintzan, eta an alan ibiltea erabagi neban; eta Jaungoikoa tentatzeko bildurra kendu jatan.

Baina urrengo egunean, urten bear neban goizean, jazten asi nintzala, ain bildur andia etorri jatan, ia ezin jantzi nintzala uste neban. Baina burruka ori gora-bera etxetik urten nintzan, eta Argenteuil erriraino iraun eustan... Baina gero bildur ori joaten asi jatan, eta pozez beterik landa areitan zear pozez deadarka asi nintzan, eta Jaungoikoarekin berba egiten, eta abar.

Gau aretan eskale bategaz egin neban lo txiroetxe batean. Egun aretan 14 lekua egin nebazan -75 kilometro!!!

Urrengo egunean lastategi batean lo egin neban, eta irugarrenean Rouanera eldu nintzan. Eta aldi guzti onetan jan eta edan barik iraun neban, eta ortotzik, erabagi neban legez.

Rouan'en geisoari poza emon, eta Espainiara joateko ontzi batean sartzen lagundu neutsan".

INKISITOREAREN AURREAN

Rouan'dik Paris'era itzuli nintzanean, Kastro eta Peralta'rekin jazo zanagatik, surru-murru aundiak sortu zirala aurkitu neban, baita inkisitoreak dei egin eustala be.

Nik, geiago itxaron barik, inkisitorearengana zuzeanean joatea erabagi neban, nire billa ebillela jakin nebalako. Inkisitore onek "Gure Maisu Ori" zuan izena, Domingo Deunaren frailea zan. Joan nintzan, bada, berarengana, eta auzia laster garbitu egiela eskatu neutsan, urte aretan San Remigiotan, filosofia ikasten aste-ko gogoa neukalako. Ordurako auzia garbi euki gura nebala, esan neutsan, gero ikasketai obeto begiratu al zaiteko.

Baina inkisitoareak ez eustan barriro deitu, au bakarririk esan eustan: egia zala niri buruz berba egin eutsoela, baina ez ebal garrantzizko gauzarik ikusten, eta abar.

Andik laster San Remigio eguna etorri zan, erriaren asieran izaten dana, eta filosofia ikasten asi nintzan, Maisu Joan Peña'ren ardurapean.

Eta asi aurretik erabagi au artu neban: Jauna serbitzeko erabagia artuta eukenak zainduko nebazala, baina ez lagun barririk aurkitzen ibilli, onela obeto ikasi al izateko".

Eta ikasten asi nintzanean, Bartzelonan gramatika ikasteen etorten jatazan tentaldi bardiñak etorten asi jatazan. Eta eskola entzuten neban bakotxean ezin nintzan adi egon etorten jatazan ainbeste espirituzko gauzak.

Eta onela eskola gitxi aurreratzen nebala ikusita, joan nintzan nire maisuarengana, eta esan neutsan ez nebala eskola batera be utsegingo ogia eta ura jan-edateko neukazan bitartean. Eta erabagi au eginda, orduz kanpo etorten jatazan tentaziño guzti areik itxi ninduen.

GOIKOETXEA IÑAKI. S. J.

